

กรอบการพัฒนาการเกษตร เชิงพื้นที่

อำเภอกระแสน์

ปี 2569

กรอบการพัฒนากาเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอกระเสสินธุ์ ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอกระเสสินธุ์
จังหวัดสงขลา

คำนำ

การพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับภาคการเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ ทั้งด้านดิน น้ำ ภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชน แนวคิดดังกล่าวมุ่งเน้นการวางแผนและบริหารจัดการอย่างเหมาะสมตามบริบทเฉพาะของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดความเสี่ยง และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ จึงเป็นการมองภาพการพัฒนาในมุมกว้าง บนพื้นฐานการ บูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอย่างเป็นระบบ ทั้งใน ด้านมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ลงไปถึงการกำหนดแผนงานโครงการที่จะดำเนินการภายในขอบเขต/ และสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของพื้นที่อำเภอ โดยการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่จะนำไปสู่การรวบรวมปัญหาและความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

การพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ และกระบวนการพัฒนาการเกษตรเชิง พื้นที่ ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน รวมถึงแนวทางการประยุกต์ใช้ในระดับชุมชนและ ท้องถิ่น โดยมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน และสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการเกษตรให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อเกษตรกรและสังคมโดยรวม

คณะผู้จัดทำ
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
สารบัญภาพ	
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๘
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๘
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๙
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๑๐
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๐
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๐
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๑
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๙
๓.๑ ฤดูกาล	๑๙
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๒๐
๔. เส้นทางคมนาคม	๒๐
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๒๑
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๒๑
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๒๑
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๒๑
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๒๑
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๒
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๓
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๕
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๒๕
๑.๑ เกษตรกร	๒๕
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๓๒
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๒
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๒
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๒
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๔
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๕
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๕
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๖
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๖
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๘
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๐
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๔๐
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๒
บรรณานุกรม	๔๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๙
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๑๐
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๒๐
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๒๐
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๒๑
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๒๒
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๒
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๒๒
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๔
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๒๔
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๔
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๒๔
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๕
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๕
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๕
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๖
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๖
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๗
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๗
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๗
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๘
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๙
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๙
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๐
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๐
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๑
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๒
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๓๓
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๓
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๕
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๖
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๗
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอกระแสนธุ์	๓๘
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๔๐
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๘
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๑๐
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๙
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๒๓
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๒
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๓
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๔
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๕
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๓๖

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑.๑.๑ ที่ตั้ง อำเภอกระแสสินธุ์ ตั้งอยู่บนคาบทะเลสาบสงขลา อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดสงขลา ห่างจากจังหวัดประมาณ ๘๓ กม.อยู่ระหว่างอำเภอสทิงพระกับอำเภอระโนด โดยแยกจากถนนสายสงขลา – นครศรีธรรมราช ที่สี่แยกบ้านเจดีย์งามไปทางทิศตะวันตกระยะทางประมาณ ๙ กม.

ขนาดพื้นที่ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๙๓ ตร.กม. แยกเป็นเนื้อที่ทะเลสาบประมาณ ๕๐๐ ตร.กม. และพื้นที่ดินประมาณ ๙๓ ตร.กม.

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอกระแสสินธุ์ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสทิงพระ และทะเลสาบสงขลา
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอสทิงพระ และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลสาบสงขลา และจังหวัดพัทลุง

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสสินธุ์ ,พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๒ เทศบาล ๒ อบต. ๔ ตำบล ๒๒ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอกระแสนี้อยู่ จังหวัดสงขลา

ตำบล หมู่ที่	ตำบลเกาะใหญ่	ตำบลโรง	ตำบลเชิงแส	ตำบลกระแสนี้อยู่
๑	ทุ่งบัว	โคกพระ	เขาใน	ทุ่งบัว
๒	แหลมยาง	กาหว่า	รัตปุน	โตนดด้วน
๓	บ้านไร่	โคกแก้ว	เชิงแส	คลองโหนด
๔	แหลมบ่อท่อ	โรง	เชิงแส	ม่วงงาม
๕	ยางทอง	โรง		
๖	แหลมหาด			
๗	เกาะใหญ่			
๘	แหลมคูลา			
๙	แหลมชัน			

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอกระแสนี้อยู่ จังหวัดสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอกระแสนี้อยู่ จังหวัดสงขลา

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
เกาะใหญ่	๒๔,๖๒๕	๑	๐	๙	๒,๑๖๓
โรง	๑๖,๒๘๑.๒๕	๑	๐	๕	๙๖๘
เชิงแส	๑๑,๘๑๒.๕๐	๐	๑	๔	๑,๑๕๙
กระแสนี้อยู่	๑๐,๒๘๑.๒๕	๐	๑	๔	๑,๒๙๐
รวม	๖๓,๐๐๐	๒	๒	๒๒	๕,๕๘๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสนี้อยู่, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม ป่าไม้

อำเภอกระแสดินธุ์ มีสภาพพื้นที่ ภูเขา มีภูเขา 3 แห่ง คือ เขาใน เขารัดปุ่น ตำบลเชิงแส และเขาเกาะใหญ่ ตำบลเกาะใหญ่ แม่น้ำ มีทะเลสาบสงขลา เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญที่สุด

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบสงขลา ลักษณะพื้นดินเทลาดจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก พื้นที่เหมาะแก่การทำนา ทำสวน การเพาะปลูกต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เพราะยังไม่มีระบบชลประทาน(ภาพที่ ๒)

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอกระแสดินธุ์

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์ , พ.ศ.๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอกระแสดินธุ์

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
เกาะใหญ่	๒๔,๖๒๕		
โรง	๑๖,๒๘๑.๒๕		
เชิงแส	๑๑,๘๑๒.๕๐		
กระแสดินธุ์	๑๐,๒๘๑.๒๕		
รวม	๖๓,๐๐๐	๓,๕๐๘	๑.๘๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอกระแสดินธุ์

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอกระแสดินธุ์

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอกระแสดิน มีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๑๑ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๓ จำนวน ๒๐,๔๕๘ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ บริเวณชายฝั่งทะเลหรือห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หนาดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุ้มน้ำในดิน ดินบนมีสีดำ ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาล ตลอดชั้นดิน บางบริเวณอาจพบจุดประสีแดงปะปน หรืออาจพบผลึกยิปซัมบ้างที่ความลึกประมาณ ๑.๐ -๑.๕ เมตร จะพบชั้นตะกอนทะเลสีเขียวมะกอก และพบเปลือกหอยปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ทำนา หรือยกร่องปลูกพืชผักและผลไม้ ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปัญหา

โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บริเวณที่มีอิทธิพลของน้ำทะเลขึ้นลงอยู่ในรอบปี อาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดินเลน ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๘ จำนวน ๑,๑๓๓ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มชุดดินที่มีการยกร่อง เพื่อเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพืชผักหรือไม้ผล ทำให้ลักษณะและสมบัติดินในแต่ละพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับลักษณะและสมบัติดินเดิมก่อนมีการยกร่องและวิธีการเตรียมแปลงปลูก

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีการยกร่อง เนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว ดินบนมีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของดินและอินทรีย์วัตถุที่ได้จากการขุดลอกร่องน้ำ ดินล่างมีสีเทา บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ด้วย พบในบริเวณพื้นที่ราบลุ่ม ซึ่งเกษตรกรได้ดัดแปลงพื้นที่เพื่อใช้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น หรือพืชไร่ ทำให้สภาพผิวดินเดิมเปลี่ยนแปลงไป ปฏิกริยาของดินไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสมบัติของดินเดิมที่ยกร่อง แต่ส่วนใหญ่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงด่างจัด

การใช้ประโยชน์

ดัดแปลงพื้นที่เพื่อใช้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น หรือพืชไร่

ปัญหา

ดินในกลุ่มนี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดินเป็นอย่างดีและได้ทำมานานแล้ว จึงถือว่าไม่มีปัญหาแต่ประการใดในเรื่องคุณภาพของดิน แต่สำหรับดินตามชายทะเลบางแห่ง ซึ่งยกร่องใหม่ อาจมีปัญหาเรื่องความเค็ม หรือถ้าเป็นดินที่ยกร่องในพื้นที่ที่เป็นดินกรดจัดจะพบปัญหาเรื่องความเป็นกรดของดิน ซึ่งต้องมีการปรับปรุงดินหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

- ปลูกข้าว -
- ปลูกพืชผักหรือผลไม้ -
- ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก -

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ จำนวน ๑๖,๕๖๔ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินทรายแ่งลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุนก้าเน็ดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวหรือเลว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินร่วนเหนียว ดินร่วนปนทรายแ่งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแ่ง ดินมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีน้ำตาลปนเทาและมีจุดประกายสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางพื้นที่อาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆหรือพืชไร่บางชนิดในพื้นที่ชลประทาน สามารถใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหา

หน้าดินแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก หว่านวัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ไกล่กลบตอซัง ปล๋อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (ไสนั้หรือไพร่กันหรือไสนั้คนเดียว ๖-๘ตัน/ไร่ไถกลบก่อนออกดอก ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน การปักดำข้าวควรเพิ่มจำนวนต้นตอกอให้มากขึ้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำ ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุมในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ตามชนิดพืชที่ปลูก ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ควรมีการใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๔๓ จำนวน ๖๓๗ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินตื้นถึงลูกรัง เศษหินหรือก้อนหิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำของดินดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออก เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม

ของวัสดุเนื้อละเอียดที่มาจากพวกหินตะกอน พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา เป็นกลุ่มดินร่วนหรือดินเหนียวที่มีลูกรัง เศษหิน หรือก้อนกรวดปะปนมาก ภายในความลึก ๕๐ ซม. มีการระบายน้ำดี กรวดสวนใหญ่เป็นพวกหินกลมน หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกยางพารา มะพร้าวหรือไม้ผลบางชนิด บางแห่งเป็นที่รกรางว่างเปล่าหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหา

เป็นดินตื้นถึงชั้นลูกรัง เศษหินหรือก้อนกรวดภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน บางพื้นที่พบลูกรัง เศษหินหรือก้อนกรวดกระจายกระจายทั่วไปอยู่บริเวณผิวน้ำดิน มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว -

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือลูกรังร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น สร้างคันดิน ทำชั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบปุ๋ยพืชสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕. กลุ่มชุดดินที่ ๓๔ จำนวน ๒,๔๕๙ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็น กลางหรือเป็นด่างการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอน

ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง

มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ

ในชั้นดินล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินชั้นบนส่วนใหญ่จะมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ส่วนดินล่างจะมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่ว สับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหา

การมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ซึ่งทำให้ดินอุ้มน้ำได้น้อย พืชอาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งเป็นระยะเวลานานๆ สำหรับบริเวณที่มีความลาดชันสูง อาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว -

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำขั้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก

พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด(หวานเมล็ดถั่วพราง ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ

พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๖. กลุ่มชุดดินที่ ๑๔ จำนวน ๔,๖๑๗ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางและมีชั้นดินเลน ที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ดินบนปฏิกริยาเป็นกรดจัดมากและดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุนก้าเน็ดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ลุ่มต่ำชายฝั่งทะเล หรือบริเวณพื้นที่พรุ มีน้ำแช่ขังนานในรอบปีเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนละเอียด ดินบนมีสีดําหรือสีเทาปนดํา ซึ่งมีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูงดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลปะปนอยู่เล็กน้อย ดินช่วงล่างระหว่างความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม.

มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนเขียวที่มีสารประกอบกำมะถันมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

การใช้ประโยชน์

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวสวนใหญ่เป็นป่าเสม็ด มีพืชพืชต่างๆ เช่น กก กระจูด และ หญ้าชันกาศ เป็นพืชพื้นล่าง บางแห่งใช้ทำนาแต่ผลผลิตต่ำ

ปัญหา

ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลาง ดินชั้นล่างเป็นดินเลนที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถัน เกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยหวานให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวาน

เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร หรือถึงชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเล มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปุ๋ยบนสันร่อง และร่องคูน้ำ ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย ๖ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกเมื่อดินเกิดการเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างและควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก -

๗. กลุ่มชุดดินที่ ๕๐ จำนวน ๕,๐๖๗ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนสีปนกลางถึงเศษหิน ก้อนหินหรือชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อหยาบที่มาจากพวกหินตะกอน หรือจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขาเป็นดินสีปนกลาง มีการระบายน้ำดีเนื้อดินช่วง ๕๐ ซม. ตอนบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ในระดับความลึก ประมาณ ๕๐-๑๐๐ ซม. จะพบชั้นดินปนเศษหินหรือลูกรังปริมาณมาก สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล สับปะรด ถั่วและแตงโม

ปัญหา

เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน ในบริเวณที่มีความลาดชันสูง จะมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว -

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ขึ้นบันได คันดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝก หรือทำฐานเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับ ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๘. กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ จำนวน ๕๑๓ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนหยาบหรือดินร่วนละเอียดที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ชั้นดินมีลักษณะเป็นชั้นสลับ เนื้อดินไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับตะกอนที่มาทับถม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

สมบัติของดิน

กลุ่มดินนี้พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือบริเวณพื้นล่างของเนินหรือหุบเขา ที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิดที่เกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว มีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ ไม่แน่นอน เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดินปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย

การใช้ประโยชน์

ปัญหา

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด๕๐x๕๐x๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก -

๙. กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ จำนวน ๔๘๕๔ ไร่

ลักษณะเด่น

พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษา สำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

สมบัติของดิน

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขา ซึ่งมีความลาดชัน มากกว่าร้อยละ ๓๕ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอนมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจายระเจจทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่

การใช้ประโยชน์

กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหา

มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

๑๐. ที่ลุ่มชื้นแฉะ จำนวน ๑๐๖ ไร่

ลักษณะเด่น

ที่ลุ่มชื้นแฉะ

สมบัติของดิน -

การใช้ประโยชน์ -

ปัญหา -

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช -

ปลูกข้าว -

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ -

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก -

๑๑. พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๑,๙๑๗ ไร่

ลักษณะเด่น

พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

สมบัติของดิน -

การใช้ประโยชน์ -

ปัญหา -

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช -

ปลูกข้าว -

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ -

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก -

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ,พ.ศ.๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอกะสิ่นธุ์ จังหวัดสงขลาอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล ๒ ชนิด คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาวจะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ภาคต่างๆ ทางตอนบนของประเทศตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไป มีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปรวมถึงสงขลาด้วยกลับมีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมนี้พัดผ่านอ่าวไทย จึงพาเอาไอน้ำไปตกเป็นฝนทั่วไป อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่น ๆ ที่อยู่ตอนบนของประเทศ แต่อาจมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราว ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียจึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกกั้นกระแสลมไว้ ทำให้บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดสงขลามีฝนตกน้อยกว่าภาคใต้ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านที่รับลม

๓.๒ ฤดูกาล มี ๒ ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนกรกฎาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม – เดือนมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลาเป็นช่วงว่างระหว่างฤดูมรสุมหลังจากสิ้นสุดมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาวแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและมีอากาศร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน แต่ไม่ร้อนมากนักเนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นลมที่ร้อนและชื้นจากมหาสมุทรอินเดียพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้มีฝนตกทั่วไปและในช่วงฤดูฝนยังมีร่องความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคใต้เป็นระยะ ๆ อีกด้วย จึงทำให้มีฝนตกมาก และเนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย ทำให้จังหวัดนี้มีฝนตกมากในช่วงฤดูหนาวคือระหว่างเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมอีกช่วงหนึ่งด้วย จึงนับว่าเป็นจังหวัดที่มีฤดูฝนอันยาวนาน

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอกระแสดินธุ์มีปริมาณน้ำฝน มีฝนตกตลอดปีรวมประมาณ ๑,๙๖๙ มิลลิเมตร เฉลี่ยวันฝนตก ๑๕๓ วัน มีฝนตกมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายนประมาณ ๕๑๕.๑ มิลลิเมตร เฉลี่ยวันฝนตก ๒๒ วัน ตกน้อยที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ประมาณ ๔๗.๔ มิลลิเมตร เฉลี่ยวันฝนตก ๕ วัน

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			✓	✓	✓							
ฤดูฝน					✓	✓	✓	✓	✓	✓		
ฤดูหนาว	✓	✓									✓	✓

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๒	๑๘๕๐	๑๕๔.๒	๑๓๕	พ.ย.	๓๔.๕	๒๒.๘	๒๗.๘
๒๕๖๓	๒๐๒๐	๑๖๘.๓	๑๔๒	พ.ย.	๓๕.๐	๒๓.๐	๒๘.๑
๒๕๖๔	๑๗๖๐	๑๔๖.๗	๑๒๘	ต.ค.	๓๔.๒	๒๒.๕	๒๗.๖
๒๕๖๕	๒๑๕๐	๑๗๙.๒	๑๕๐	พ.ย.	๓๕.๓	๒๓.๒	๒๘.๓
๒๕๖๖	๑๙๘๐	๑๖๕.๐	๑๔๐	ต.ค.	๓๔.๘	๒๒.๙	๒๘.๐

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ.๒๕๕๖

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอกระแสดินธุ์ มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

สำหรับเส้นทางเชื่อมระหว่างตำบล หมู่บ้าน เป็นสภาพถนนลูกรัง หินคลุก ถนนคอนกรีตประมาณ ๕๐ สาย

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้
ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ
ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดิน สายบ้านเจดีย์งาม – บ้านเกาะใหญ่
- ทางหลวงชนบท สายระโนด – บ้านเชิงแส
- ทางหลวงชนบท สายบ้านชุมพล – บ้านม่วงงาม
- ทางหลวงชนบท สายบ้านเขาใน – บ้านเชิงแส
- ทางหลวงชนบท สายบ้านเกาะใหญ่ – บ้านเชิงแส

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

อำเภอกระแสดินธุ์ เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๑๐) แหล่งน้ำธรรมชาติ มีทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญและใหญ่ที่สุด ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๔ ตำบล แต่พื้นที่ที่ได้ใช้ประโยชน์จาก ทะเลสาบสงขลาเพื่อทำการเกษตรโดยเฉพาะการทำนา จะเป็นเกษตรกรในพื้นที่ตำบลโรงและตำบลเชิงแส เนื่องจากมีคลองธรรมชาติสูบน้ำเข้าไปในพื้นที่ได้

คลองธรรมชาติ ที่สำคัญมีจำนวน ๖ คลอง ดังนี้

คลองพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ความยาว ๒๐ กิโลเมตร ผ่านหมู่ที่ ๓ และ ๕ ตำบลโรง และหมู่ที่ ๓ ตำบลเชิงแส ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกตลอดปี ในเขตตำบลโรง และเชิงแส บางส่วน

คลองโรง ความยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ ๓ ๔ และ ๕ ตำบลโรง มีน้ำตลอดปีเชื่อมระหว่างทะเลสาบสงขลา กับคลองพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก

คลองกาหว่า ความยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร ผ่านหมู่ที่ ๒ ตำบลโรง

คลองเชิงแส ความยาวประมาณ ๗ กิโลเมตร ในเขตพื้นที่ ตำบลเชิงแส

คลองโหนด ความยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร ผ่านตำบลกระแสดินธุ์ การใช้ประโยชน์เพื่อทำการเกษตรน้อยมาก เนื่องจากมีระยะสั้น ไม่ครอบคลุมพื้นที่ และตื้นเขิน

คลองยมราช ความยาวประมาณ ๒.๓ กิโลเมตร ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ ๑ ตำบลกระแสดินธุ์ และ หมู่ที่ ๑

และ ๗ ตำบลเกาะใหญ่

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูลำน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๔

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)
		อ่าง เก็บ น้ำ	ท่อ ระบาย น้ำ	ฝาย	ระบบ ส่งน้ำ	สถานี สูบน้ำ	รวม		
๑	โรง	-	-	-	-	๓	๓	-	๑๖,๒๘๑
๒	เชิงแส	-	-	-	-	๑	๑	-	๑๑,๘๑๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระเสสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระเสสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	เกาะใหญ่	๘	๑	๙
๒	โรง	๑๒	๐	๑๒
๓	เชิงแส	๕	๐	๕
๔	กระเสสินธุ์	๗	๐	๗

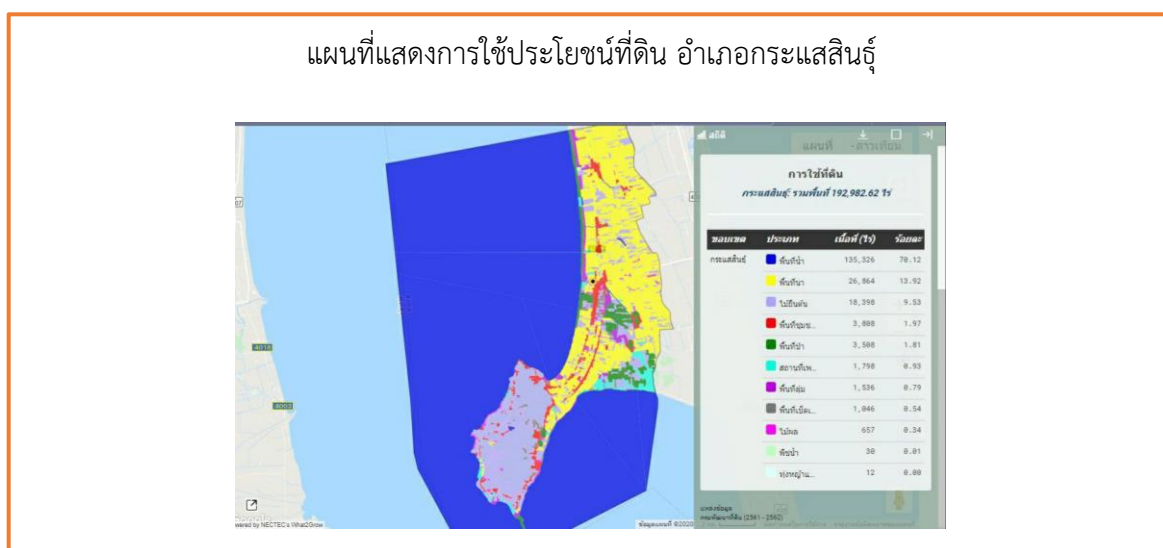
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระเสสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๓,๕๐๘	๑.๘๑
พืชไร่		
ไม้ยืนต้น	๑๘,๓๙๘	๙.๕๓
ไม้ผล	๖๕๗	๐.๓๔
พืชสวน		
พื้นที่นา	๒๖,๘๖๔	๑๓.๙๒

พื้นที่น้ำ		
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑,๗๙๘	๐.๙๓
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๑๒	๐.๐
พื้นที่ลุ่ม	๑,๕๓๖	๐.๗๙
พื้นที่น้ำ	๑๓๕,๓๒๖	๗๐.๑๒
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๓,๘๐๘	๑.๙๗
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๐๔๖	๐.๕๔

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอกะสิ่นธุ์ ประชากรมีอาชีพหลักคือเกษตรกรกรรม มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๖๑,๐๐๐ ไร่ (ร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๘๕

อำเภอกะสิ่นธุ์ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๑,๑๒๔ ไร่ รองลงมา คือยางพารามีพื้นที่ปลูก จำนวน ๖,๓๘๖ ไร่ และปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๔,๕๐๓ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวและไม้ผลอื่นๆ

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าว (ไร่)	อ้อยโรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)	ไม้ผล (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
เกาะใหญ่	๒๔๖๒๕	๑๒๔	๐	๐	๖๒๐๘	๗๖๐	๒๙๔	๐	๗๓๘๖
โรง	๑๖๒๘๑.๒๕	๕๔๗๓	๐	๐	๐	๙๘๐	๕๗	๐	๖๕๑๐
เชิงแส	๑๑๘๑๒.๕๐	๓๘๗๙	๐	๐	๖	๑๘๘๖	๓๒๓	๐	๖๐๙๔
กระแสดินธุ์	๑๐๒๘๑.๒๕	๑๖๔๘	๐	๐	๑๗๒	๘๗๗	๑๔๔	๐	๒๘๔๓
พื้นที่รวม	๖๓๐๐๐	๑๑๑๒๔	๐	๐	๖๓๘๖	๔๕๐๓	๘๑๘	๐	๒๒๘๓๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
เกาะใหญ่	๑๐๘๕	๑๗๒๓	๐	๐	๒๓๙๓	๔๙๗๑๓	๓๔๗	๔๗	๐
โรง	๓๙๑	๑๒๘๓	๐	๐	๕	๒๔๙๑	๕๑๗๐	๓๐๕	๐
เชิงแส	๕๑๕	๑๕๙๓	๐	๕	๖๔๑	๒๙๕๖๕	๖๗๐	๑๑๙	๐
กระแสดินธุ์	๕๒๕	๒๔๔๒	๐	๕๙	๕๙๕	๕๔๑๓๓	๕๔๖	๔๖	๐
รวมทั้งหมด	๒๕๑๖	๗๐๔๑	๐	๖๔	๓๙๘๘	๑๓๕๙๐๒	๖๗๓๓	๕๑๗	๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่จำนวน ๓ ฟาร์ม (เลี้ยงไก่เนื้อ) คือ

๑.ชื่อฟาร์ม นายสมพงศ์ ขุนราช ที่ตั้ง หมู่ที่ ๖ ตำบลเกาะใหญ่

๒.ชื่อฟาร์ม นายก้องเกียรติ แก้วทอง ที่ตั้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลโรง

๓.ชื่อฟาร์ม นายธนวิน เพ็งแก้ว ที่ ตั้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลเชิงแส

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
เกาะใหญ่	๒๕๘	๑๓	๐	๐	๒๔๕	๐	๐
โรง	๑๖๒	๐	๐	๐	๑๖๒	๐	๐
เชิงแส	๒๕๘	๐	๐	๐	๒๕๗	๑	๐
กระแสดินธุ์	๒๕๓	๖	๐	๐	๒๔๗	๐	๐
รวมทั้งหมด	๙๓๑	๑๙	๐	๐	๙๑๑	๑	๐

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)
- (ไม่มี)

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครุฑเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครุฑเรือน ทั้งหมด	ครุฑเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	เกาะใหญ่	๒๑๖๓	๘๙๙	๓๒๐๙	๓๓๐๑	๖๕๑๐
๒	โรง	๙๖๘	๕๑๒	๑๒๗๑	๑๓๔๖	๒๖๑๗
๓	เชิงแส	๑๑๕๙	๕๑๙	๑๓๓๔	๑๓๓๕	๒๖๖๙
๔	กระแสดินธุ์	๑๒๙๐	๔๙๘	๑๓๒๒	๑๔๕๕	๒๗๗๗
รวม		๕๕๘๐	๒๔๒๘	๗๑๓๖	๗๔๓๗	๑๔๕๗๓

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอกระแสดินธุ์,พ.ศ.๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๙๓๓	๓๘.๘๙
๕๖ – ๖๕ ปี	๕๗๖	๒๔.๐๑
๔๖ – ๕๕ ปี	๕๗๖	๒๔.๐๑
๓๖ – ๔๕ ปี	๒๔๒	๑๐.๐๙
๒๖ – ๓๕ ปี	๖๘	๒.๘๓
๑๘ – ๒๕ ปี	๔	๐.๑๗
รวม	๒,๓๙๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครุฑเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๒,๐๓๒	๘๔.๗๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๓๖๗	๑๕.๓๐
รวม	๒๓๙๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๗๔๗	๗๒.๘๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๓๙	๑๔.๑๓
เช่า	๓๑๓	๑๓.๐๕
รวม	๒๓๙๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสนี้อยู่, พ.ศ. ๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑,๓๖๖	๒๕๕	๐	๓๘๗	๑,๗๔๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสนี้อยู่, พ.ศ. ๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

- รายได้เงินสดจากกิจกรรมทางการเกษตรเฉลี่ยประมาณ ๒๐๖,๓๑๐ บาท/ปี
- รายจ่ายเงินทางการเกษตรเฉลี่ยประมาณ ๑๒๖,๐๓๙ บาท/ปี

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรโดยทั่วไปรายรับ และรายจ่ายจะไม่เท่าเทียมกัน หากมีการวิเคราะห์โดยละเอียดพบว่า เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ยรวม ๕๐,๗๘๕ บาท/ปี โดยมีหนี้สินในภาคการเกษตรเฉลี่ย ๒๓,๖๔๒ บาท และหนี้สินนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย ๒๗,๑๔๓ บาท

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ ๑๐๐ %

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

๑)งานประเพณีลากพระ

๒)งานประเพณีลอยกระทง

๓)งานประเพณีวันสงกรานต์

๔)งานประเพณีวันสาทรเดือนสิบ

๕)งานประเพณีลอยแพ

๖)งานประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

๗)งานสมโภชหลวงพ่อดิม เพิ่มบาร์มี

๘)งานสมโภชบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดแหลมบ่อท่อ

๙)งานตักบาตรเทโว

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
เกาะใหญ่	๐	๐	๑	๓๐	๐	๐	๑๑	๑๒๖	๐	๐	๐	๐
โรง	๑	๓๔	๑	๑๗	๑	๑๙	๒	๔๒	๐	๐	๐	๐
เชิงแส	๑	๓๗	๑	๑๔	๐	๐	๕	๑๕๓	๑	๑๔๘๔	๐	๐
กระแสดินธุ์	๑	๑๓	๑	๑๐	๑	๑๐	๒	๒๙	๐	๐	๐	๐
รวม	๓	๘๔	๔	๗๑	๒	๒๙	๒๐	๓๕๐	๑	๑๔๘๔	๐	๐

ที่มา : <https://smce.doe.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๙
เครื่องดื่ม	๐
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๖
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๖
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๓
รวม	๔๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนผิงชั้นโรงแหลมยาง	๒	เกาะใหญ่	๑๗
วิสาหกิจชุมชนทุ่งบัวฟาร์ม	๑	เกาะใหญ่	๑๐
วิสาหกิจชุมชนคนรักบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์	๔	เกาะใหญ่	๑๐
วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหารและผลิตภัณฑ์ ตำบลเกาะใหญ่	๗	เกาะใหญ่	๑๑
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันเขาใน	๑	เชิงแส	๓๓
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวเชิงแส	๓	เชิงแส	๔๘
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลโรง	๕	โรง	๓๕

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกาะใหญ่	๗	เกาะใหญ่	๘
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันรัตปุน	๒	เชิงแส	๔๓
วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ถิ่นโดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแหลมยาง	๒	เกาะใหญ่	๑๔
วิสาหกิจชุมชนกระแสน้ำพุเพลิง	๓	เกาะใหญ่	๒๓
วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเขาใน	๑	เชิงแส	๑๔
วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศลุ่มน้ำเลสาบ (เกาะใหญ่)	๓	เกาะใหญ่	๘
วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเครือข่ายมหาวิทยาลัยชีวิต	๗	เกาะใหญ่	๑๐
วิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำโอ	๓	โรง	๗
วิสาหกิจชุมชนจรัลเหล่าไทย	๔	กระแสน้ำพุ	๙
วิสาหกิจชุมชนโชคภัทรชนนสุรากลั่น	๒	เกาะใหญ่	๘
วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นชุมชนแหลมยางวิวัฒน์	๓	เกาะใหญ่	๗
วิสาหกิจชุมชนข้าวซ้อมมือเชิงแส	๓	เชิงแส	๑๕
วิสาหกิจชุมชนทอดผ้ากระแสน้ำพุ	๓	กระแสน้ำพุ	๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสน้ำพุ,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอนุรักษ์ถิ่นบ้านแหลมยาง	๒	เกาะใหญ่	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรข้าวซ้อมมือเชิงแส	๓	เชิงแส	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเครื่องแกงบ้านกาหว่า	๒	โรง	๑๗
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกระแสน้ำพุเพลิง	๓	กระแสน้ำพุ	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดโตนดด้วน	๒	กระแสน้ำพุ	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดโรง (ชาวประชาสรรค์)	๕	โรง	๑๙

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบล เชิงแส	๓	เชิงแส	๓๗
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรแปลงใหญ่ข้าวตำบล โรง	๕	โรง	๓๔
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสัมมาชีพบ้านม่วงงาม	๔	กระแสดินธุ์	๑๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์	๓	เชิงแส	๑,๔๘๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏีรูป	
เกาะใหญ่	๐	๒	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑
โรง	๐	๔	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑
เชิงแส	๑	๒	๒	๑	๑	๐	๐	๐	๑
กระแสดินธุ์	๐	๔	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๑
รวม	๑	๑๒	๓	๒	๔	๐	๐	๐	๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์ , พ.ศ.๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
เกาะใหญ่	๑	๑	๖	๖	๘	๙	๐	๐	๐
โรง	๐	๐	๐	๒	๓	๕	๐	๐	๐
เชิงแส	๑	๑	๐	๕	๒	๔	๑	๑	๐
กระแสดินธุ์	๑	๑	๐	๙	๓	๔	๑	๐	๐
รวม	๓	๓	๖	๒๒	๑๖	๒๒	๒	๑	๐

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : <https://asa-center.doae.go.th/report-๓>, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอกระแสดินธุ์ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
เกาะใหญ่	๑	ยางพารา
โรง	๑	ข้าว
รวม	๒	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์ ,พ.ศ.๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเชิงแส	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว	๓	เชิงแส
๒	ศูนย์เรียนรู้การผลิตปุยอินทรี บ้านคลองโหนด	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๓	กระแสดินธุ์
๓	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลโรง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๒	โรง

๔	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง บ้านโคกพระ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑	โรง
๕	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง บ้านโรง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑	โรง
๖	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลกระแสดินธุ์	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๒	กระแสดินธุ์
๗	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง บ้านยางทอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๕	เกาะใหญ่
๘	ศูนย์เรียนรู้ด้านยางพารา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๖	เกาะใหญ่
๙	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง บ้านโดนดด้วน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๒	กระแสดินธุ์
๑๐	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง บ้านคลองโหนด	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๓	กระแสดินธุ์
๑๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เขาใน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑	เชิงแส
๑๒	ศูนย์เพาะพันธุ์กล้วยไม้	อื่นๆ	๒	เชิงแส
๑๓	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๓	โรง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๖ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	โรง	แปลงใหญ่ข้าวตำบลโรง	ข้าว	๓๗	๕๘๓.๒๕
๒	เชิงแส	แปลงใหญ่ข้าวเชิงแส	ข้าว	๔๔	๔๘๓
๓	เชิงแส	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันเขาใน	ปาล์มน้ำมัน	๓๗	๕๐๓.๒๕
๔	เชิงแส	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันรัตปุน	ปาล์มน้ำมัน	๔๓	๔๒๘.๗๕
๕	เชิงแส	แปลงใหญ่โคสมาชิกผู้เลี้ยงโค สหกรณ์การเกษตร กระแสดินธุ์	โคเนื้อ	๑๗๘	๑๑๘๗ ไร่
๖	เกาะใหญ่	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านยางทอง	ยางพารา	๓๖	๓๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [ ]ชลประทาน [ ] บ่อน้ำบาดาล [/] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ) คลอง

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

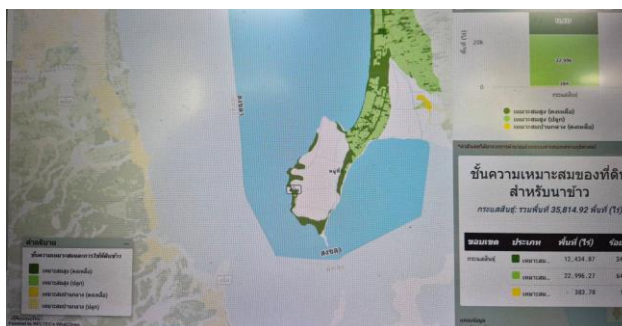
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอกระแสดินธุ์	๑๒๔๓๔.๘๗	๒๒๙๙๖.๒๗	๓๘๓.๗๘	๐	๓๕,๘๑๔.๘๓

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
เชิงแส	๓๗๙	๓,๗๘๖	๓,๗๘๖	๒,๔๒๓.๐๔	๐.๖๔
โรง	๓๖๐	๕,๑๒๖	๕,๑๒๖	๓,๓๓๑.๙๐	๐.๖๕
กระแสดินธุ์	๒๔๐	๑,๔๐๐	๑,๔๐๐	๗๐๐.๐๐	๐.๕๐
เกาะใหญ่	๒๑	๑๓๓	๑๓๓	๕๙.๘๕	๐.๔๕
รวม	๙๗๑	๑๐,๔๔๕	๑๐,๔๔๕	๖,๕๑๔.๗๙	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

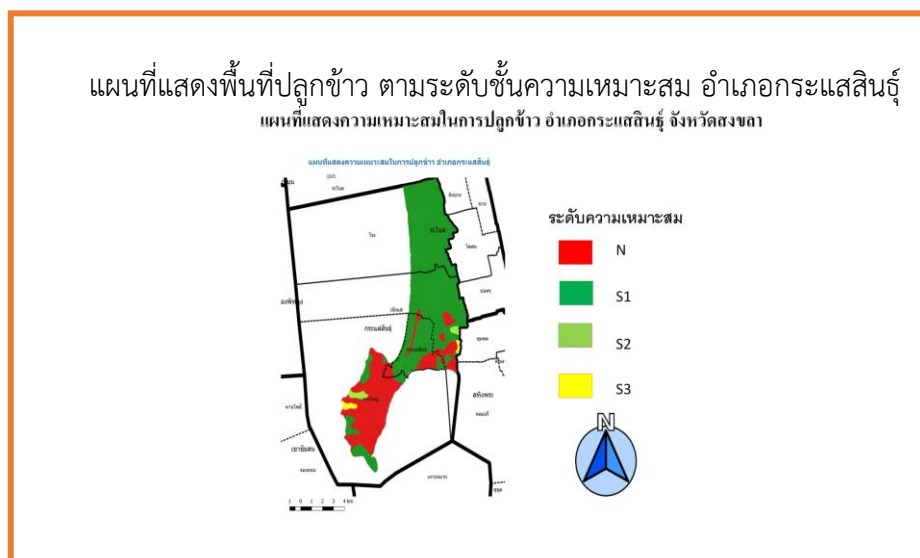
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอกระแสดินธุ์	๒๗,๒๖๒	๑๘	๖๑	๑,๕๐๖	๒๘,๘๔๗

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสดินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะเสสินธุ์ , พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่
- ๒) การเตรียมดิน โดยไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว การเตรียมดินมีการไถสองครั้งคือไถตะและไถแปร
- ๓) การปลูก แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ ได้มาจากการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง รองลงมาคือซื้อจากแหล่งต่างๆพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก พันธุ์ข้าว กข ๔๑ ข้าวหอมปทุมธานี ๑ กข๔๑ กข๔๙ กข๔๗ กข๒๙ เจริญพัทธลุง
- ๔) ระบบการให้น้ำ ใช้น้ำฝน ๑๐๐ %
- ๕) การดูแลรักษา ส่วนใหญ่ใช้สารเคมีในการกำจัดโรคและแมลงและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง บ้างบางราย
  - ๖) การใส่ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยมีการใส่ปุ๋ยเคมี ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ ประมาณ ๒๐-๓๐ วันหลังข้าวออกครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ ระยะกำเนิดช่อดอก ประมาณ ๓๐ วัน ก่อนข้าวออกดอก
  - ๗) การเก็บเกี่ยวผลผลิต ระยะพลับพลึง ส่วนใหญ่จะขายข้าวสดโดยไม่ต้องตากลดความชื้น
  - ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว จะขายข้าวให้พ่อค้าคนกลาง หลังจากการเก็บเกี่ยว
  - ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ในช่วงนาปี จะไม่มีโรคหรือแมลงศัตรูรบกวน

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอกระแสสินธุ์ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว		▽					←					△	→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต (ปรับเปลี่ยนตารางได้ตามความเหมาะสม)

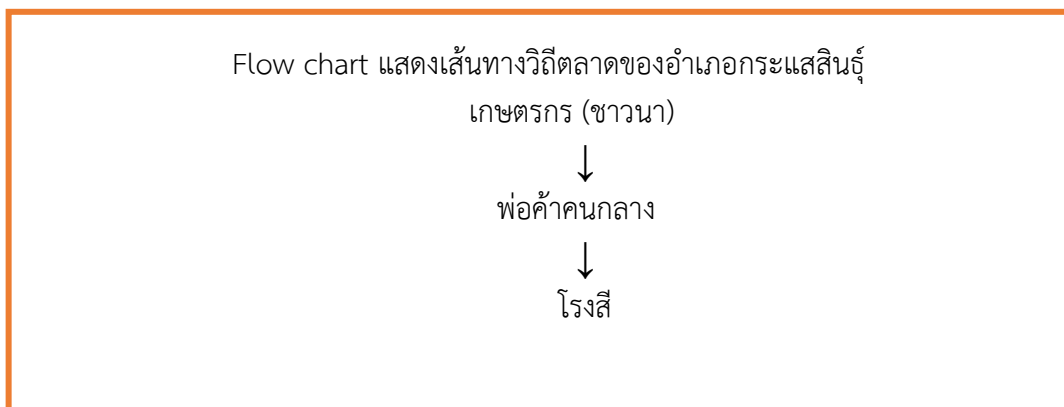
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๖๘/๖๙

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขต ชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
ไถดะ	๓๐๐		๓๐๐		๓๐๐ บาท/ไร่	
ไถแปร	๓๐๐		๓๐๐		๓๐๐ บาท/ไร่	
ไถยกร่อง (กรัมเบอร์)	๐	-	๐	-	-	
พันธุ์ข้าว	๕๐๐		๕๐๐		๒๕ กก./ไร่ ค่าเฉลี่ย	
ปลูก (รถปลูก)	๐		๐			
ยาคุมวัชพืช (๑ ครั้ง)	๒๐๐		๐		จ้างฉีด พร้อมสารเคมี	
กลบร่อง	๐		๐			
ดายหญ้า	๐		๐			
ปุ๋ย ๒๕ กก./ไร่ (๒ ครั้ง)	๕๐๐		๕๐๐			
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	๑๐๐		๘๐			
ให้น้ำ ... ครั้ง/ปี	๐		๐			
เก็บเกี่ยวไร่ละ	๔๕๐		๕๐๐			
คืบ ดันละ	๐		๐			
บรรทุกตันละ ๒๐๐ บาท	๒๐๐		๒๐๐			
ค่าบริการ(จ้างหว่าน)	๘๐		๘๐			
ค่าเช่า	๕๐๐		๕๐๐			
รวม	๓,๑๓๐		๒,๙๖๐			

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระแสสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิถีการตลาดข้าว อำเภอกระเสสินธุ์
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระเสสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม.....๑..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ...๒.... ตำบล เชียงแสน จำนวน ....๑..... แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ...-.... ตำบล ..... จำนวน .....-..... แห่ง

มีโรงงาน - รวม .....-..... แห่ง .....-.....

- อยู่ในหมู่ที่ ....-... ตำบล ..... จำนวน .....-..... แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ....-... ตำบล ..... จำนวน .....-..... แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอจำนวน ๑,๐๖๕ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่จำนวน ๒ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๕	โรง	Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๐	การคัดข้าวปน
๒	๓	เชียงแสน	Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๓	การผลิตข้าวที่คุณภาพ
...				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกระเสสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	๑.ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบล เชิงแส
แปลงใหญ่	๒	๑.วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวเชิงแส ๒.วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลโรง
วิสาหกิจชุมชน	๒	๑.วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวเชิงแส ๒.วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลโรง
กลุ่มแม่บ้าน	๑	๑.กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรข้าวซ้อมมือเชิงแส
OTOP	๔	๑.ข้าวซ้อมมือเชิงแส ๒.กลุ่มข้าวกล้องเพื่อสุขภาพ ๓.วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านกาหว่า ๔.กลุ่มข้าวสารบ้านรัตปุณ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒	๑.กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชิงแส ๒.กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรแปลงใหญ่ข้าวตำบลโรง

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอกระเส็นธู

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	การทำการเกษตรในพื้นที่ใน อำเภอกระเส็นธูมีการทำ การเกษตรหลากหลายชนิด การทำนาข้าวซึ่งเป็นพืช เศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่ง ของอำเภอ ปัจจัยที่ส่งผล กระทบต่อการผลิตข้าว ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น สภาพภูมิอากาศที่ไม่แน่นอน ฝนตกหนัก มีน้ำท่วม	มีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับ ซื้อถึงแปลง	มีการขนส่งผลผลิตส่ง ต่อไปแปรรูปใน จังหวัด หรือนอก จังหวัด และไป จำหน่ายยังโรงสีใน พื้นที่ และจังหวัด ใกล้เคียง
	ปัญหา Pain point	- เมล็ดพันธุ์ข้าวต้องซื้อจาก ภายนอก - ราคาสูง	ขาดศูนย์รวบรวมเมล็ด พันธุ์ที่เป็นระบบในพื้นที่	การขนส่งจาก ภายนอกใช้เวลานาน และมีค่าใช้จ่ายสูง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการวางแผนการผลิต เมล็ดให้เหมาะสมกับพื้นที่ และการรวมกลุ่มเกษตรกร ในชุมชน	จัดตั้งจุดรวบรวมผลผลิต ระดับชุมชน	ส่งเสริมการบริหาร จัดการด้านโลจิสติกส์ และใช้ช่องทางตลาด ออนไลน์
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนา แบบดั้งเดิม ใช้แรงงานใน ครัวเรือน	คนรุ่นใหม่เข้าสู่ภาค การเกษตร	สร้างกลุ่ม Line/FB เชื่อมโยง กลุ่มที่ผลิต เมล็ดพันธุ์
	ปัญหา Pain point	-ขาดแรงงานภาคเกษตร คน รุ่นใหม่ไม่สืบทอดอาชีพ -ขาดความรู้ด้านการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว	การรวมกลุ่มทำเมล็ดพันธุ์ ข้าวทั้งระบบ	เกษตรกรยังไม่ สามารถผลิตเมล็ด ข้าวพันธุ์ดีใช้เองได้

	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ ความรู้ - อบรมให้ความรู้เกษตรกร ในการลดต้นทุนการผลิต	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม เกษตรกรเป็นวิสาหกิจ ชุมชน/แปลงใหญ่/สหกรณ์	- พัฒนาคุณภาพเมล็ด พันธุ์ข้าวให้ได้สามารถ เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดี
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรผลิตข้าวเป็นหลัก มีผลผลิตตลอดทั้งปี	ต้นทุนการผลิตสูงและ ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ราคามีความผันผวน	- จำหน่ายในผลผลิตใน แปลงนา - ไม่ได้เก็บเมล็ดข้าวไว้ ทำพันธุ์
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตที่ได้ยังไม่ได้คัด คุณภาพ เพื่อใช้เป็นเมล็ด พันธุ์	การรวบรวมผลผลิตยังไม่ เป็นระบบ และราคาขึ้นอยู่กับ พ่อค้าคนกลาง	ขาดการแปรรูปเพิ่ม มูลค่า และช่องทาง การตลาดยังจำกัด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ลดต้นทุนการผลิต โดยการ ผลิตเมล็ดพันธุ์ตัวเอง	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม เกษตรกร	ส่งเสริมการผลิตเมล็ด พันธุ์ที่มีคุณภาพ และ จำหน่ายเพื่อสร้าง รายได้ให้กับเกษตรกร ที่สนใจ

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดี
๒. ชื่อแผนงาน	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. แนวทางการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาและยกระดับภาคการเกษตร อุตสาหกรรมการค้า การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ แผนการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันเมล็ดข้าวพันธุ์ดีมีราคาแพง เกษตรกรจึงลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยเก็บพันธุ์ข้าวเอง ทำให้ผลผลิตข้าวที่ได้ไม่มีคุณภาพ มีการปนพันธุ์ เมื่อเพาะปลูกจึงไม่ได้ผลผลิตและคุณภาพตรงตามพันธุ์ข้าว จึงเห็นควรจัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการผลิตข้าวพันธุ์ดี เพื่อให้ได้ข้าวตรงตามสายพันธุ์ และได้ผลผลิตข้าวที่ดีขึ้น
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีอย่างเพียงพอในการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ ๒. เกษตรกรผู้ร่วมโครงการทุกหมู่บ้านจะได้จัดทำแปลงสาธิตข้าวพันธุ์ดี และได้รับความรู้โดยผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ๓. เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารกลุ่ม/กองทุน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรทุกหมู่บ้านในตำบลมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ๒. ตำบลมีกองทุนเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดีอย่างน้อย ๑ กองทุน วงเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ทุกตำบล อำเภอกระเสสิงห์ จังหวัดสงขลา
๘. กิจกรรมหลัก	๑. ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ๒. ประสานงานกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ๓. ฝึกอบรมเกษตรกรผู้ร่วมโครงการฯ ๔. มอบปัจจัยการผลิต ๕. ดำเนินการตามโครงการฯ ๖. ติดตามและประเมินผล

๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอกระเสสินธุ์ ศูนย์เมล็ดข้าวปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑๒ เดือน
๑๑. งบประมาณ	๕๐๐,๐๐๐
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรจำนวน ๑๕๐ รายผ่านการอบรม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรร้อยละ ๕๐ สามารถผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดีได้

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการผลิตเมล็ด ข้าวพันธุ์ดี	งบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท บุคลากร เกษตรกร	๑. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนา ปี ๒. ประสานงานกับ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ๓. ฝึกอบรมเกษตรกรผู้ ร่วมโครงการฯ ๔. มอบปัจจัยการผลิต ๕. ดำเนินการตาม โครงการฯ ๖. ติดตามและ ประเมินผล	เกษตรกรจำนวน ๑๕๐ รายผ่านการ อบรม	เกษตรกรร้อยละ ๕๐ สามารถผลิตเมล็ด ข้าวพันธุ์ดีได้	เกษตรกรทุกราย สามารถผลิตเมล็ด ข้าวพันธุ์ดีใช้เองได้	งบพัฒนา จังหวัด	๒๕๗๐

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๕๔.). การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร. สืบค้นเมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙,

จาก <https://aiu.doae.go.th/>.(๒๕๖๑.).

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปี ๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙, จาก

<https://co-farm.doae.go.th/profileslist.php>. (๒๕๖๕.).

วิสาหกิจชุมชน. สืบค้นเมื่อ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙, จาก <https://smce.doae.go.th/>

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (ม.ป.ป.). Agri-Map Online ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก. สืบค้น

เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙, จาก <https://agri-map-online.moac.go.th/>

สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอกระเสสิงห์. (๒๕๖๙). ข้อมูลจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรทะเบียนราษฎร

ประจำปี ๒๕๖๙ อำเภอกระเสสิงห์ จังหวัดสงขลา.(เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานประมงอำเภอกระเสสิงห์. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านประมง.(เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกระเสสิงห์. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านปศุสัตว์.(เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกระเสสิงห์. (๒๕๖๙). จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP.

กรมชลประทาน. (ม.ป.ป.). ระบบฐานข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็กและการถ่ายทอดโอนภารกิจให้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.). สืบค้นเมื่อ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙, จาก <http://dsit.rid.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. (ม.ป.ป.). ระบบบริหารจัดการข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน. สืบค้นเมื่อ ๑๘

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙, จาก https://www.ddd.go.th/web_water/index.html